

Flora- en faunaquickscan perceel Brandweerpost te Elst

In opdracht van:
Gemeente Rhenen

Februari 2017

Flora- en faunaquickscan perceel Brandweerpost te Elst

Natuurkompas
Ecologisch onderzoek & advies

Ugchelseweg 86
7339 CL Ugchelen
06-24804418
info@natuurkompas.nl
www.natuurkompas.nl

© Natuurkompas

Colofon:

Opdrachtgever:	Gemeente Rhenen
Tekst en foto's:	J.H.S. Rijdsdijk MSc
Kenmerk rapport:	R17001-01
Status rapport:	Definitief
Datum:	27-02-2017

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel.....	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Beleidskader	3
2.1	Inleiding Wet Natuurbescherming	3
2.2	Soortbescherming.....	3
2.2	Gebiedsbescherming	4
3	Plangebied en werkzaamheden	7
3.1	Beschrijving onderzoeksgebied.....	7
3.2	Voorgenomen plannen.....	8
4	Werkwijze.....	10
5	Resultaten en effectbeoordeling.....	11
5.1	Vaatplanten.....	11
5.2	Grondgebonden zoogdieren	11
5.3	Vleermuizen.....	12
5.4	Vogels.....	13
5.5	Reptielen en amfibieën	14
5.6	Overige beschermde soorten.....	15
6	Conclusies en advies	17
6.1	Conclusies	17
6.2	Advies	17
	Literatuurlijst	18

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Rhenen is voornemens om de huidige brandweerpost te Elst te vervangen. De gemeente heeft hiervoor een voorkeurslocatie uitgesproken. De locatie betreft een niet bebouwd perceel aan de rand van de dorpskern van Elst, kadastraal bekend als gemeente Rhenen, sectie I, nummer 1043. Het plangebied omvat een deel van het genoemde perceel en heeft een oppervlakte van ca. 889 m². De locatie is thans geen eigendom van de gemeente Rhenen, maar wordt in de toekomst gepacht.

Alvorens de brandweerpost wordt gerealiseerd, moet een flora- en faunaquickscan worden uitgevoerd. In deze quickscan moet worden aangetoond dat de realisatie van de brandweerpost niet leidt tot negatieve effecten op onder de Wet Natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten.

Ecologisch onderzoek en adviesbureau Natuurkompas is door de gemeente Rhenen gevraagd een flora- en faunaquickscan uit te voeren om de effecten van de realisatie van de brandweerpost op eventueel aanwezige beschermde dier- en plantensoorten in kaart te brengen. Er wordt hierbij ingegaan op het soortbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming. Voorliggende flora- en faunaquickscan is gebaseerd op een gebiedsanalyse, beschikbare verspreidingsgegevens van beschermde plant- en diersoorten en een biotoopinschatting die is gemaakt tijdens een verkennend veldonderzoek.

1.2 Doel

Deze flora en faunaquickscan geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten komen (mogelijk) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kunnen deze soorten ondervinden door de ingreep?
- Is er als gevolg van de voorgenomen plannen sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming?

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage is ingedeeld in verschillende hoofdstukken. In hoofdstuk 2 wordt het beleidskader, de Wet Natuurbescherming, toegelicht. In hoofdstuk 3 wordt de ligging van het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden doorgenomen, waarna in hoofdstuk 4 de werkwijze wordt toegelicht. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de flora en faunaquickscan beschreven en zijn de effecten van de voorgenomen ingreep bepaald. De toetsing wordt afgesloten met een conclusie in hoofdstuk 6. Eventuele relevante (verspreidings)literatuur is opgenomen in een literatuurlijst.

2 Beleidskader

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op voor de voorgenomen ingreep relevante natuurwetgeving en het natuur- en soortenbeleid van de diverse overheden. In deze rapportage wordt enkel ingegaan op hoofdstuk 3 van de Wet natuurbescherming. In dit hoofdstuk is de soortbescherming vastgelegd. Voor gebiedsbescherming wordt wel het beleidskader geschetst, maar wordt geen effectbeoordeling uitgevoerd.

2.1 Inleiding Wet natuurbescherming

De Wet Natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en voegt drie 'oude' natuurwetten samen: de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Het uitgangspunt van de Wet Natuurbescherming is de bescherming en ontwikkeling van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit.

Op termijn gaat de Wet natuurbescherming op in de Omgevingswet. De Omgevingswet treedt naar verwachting in 2018 in werking. De uitwerking van de wet is vastgelegd in de Regeling Natuurbescherming en het Besluit Natuurbescherming. De Provincie Utrecht, waar dit project plaatsvindt, heeft de volgende relevante verordeningen en regelingen vastgesteld: provinciale Natuurvisie en Beleidskader Wnb, met daarin de Beleidsregels Natuur en Landschap en Verordening Natuur en Landschap.

De Wet natuurbescherming kent naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) nog drie hoofdstukken die van belang zijn voor ruimtelijke ingrepen. Dit betreft hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden), hoofdstuk 3 (Soorten) en hoofdstuk 4 (Houtopstanden). In voorliggende rapportage wordt enkel ingegaan op hoofdstuk 3, de soortbescherming.

2.2 Soortbescherming

De Wet natuurbescherming (verder Wnb) is per 1-1-2017 in werking getreden. De soortbescherming wijzigt ten opzichte van de 'oude' bescherming onder de Flora- en faunawet (Ffwet). De voornaamste wijzigingen hebben betrekking op de soorten en de gewijzigde verbodsbepalingen. De Wet natuurbescherming kent 4 beschermingsregimes voor soorten:

- art 3.1: bescherming van vogels die onder de Vogelrichtlijn vallen – dit zijn alle vogels;
- art 3.5: bescherming van dieren en planten die in de bijlage IV van de Habitatrichtlijn bijlage II van het verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn – ook wel 'strikt beschermde soorten genoemd';
- art 3.10: Bescherming van soorten die worden genoemd in bijlage A en B van de Wet natuurbescherming - dit zijn deels meer algemene soorten die enkel nationaal beschermd worden en geen bescherming genieten onder Europese regelgeving.
- Algemene zorgplicht zoals verwoord in artikel 1.11.

In de genoemde artikelen is bepaald voor welke handelingen een vrijstelling kan worden verleend van de tevens in dat artikel genoemde verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen uit de Wnb zijn (iets) anders geformuleerd dan de verbodsbepalingen uit de Ffwet. De verbodsbepalingen komen er kortweg op neer dat vogels en andere beschermde soorten niet (opzettelijk) gedood of opzettelijk verstoord mogen worden en dat nesten/voortplantingsplaatsen en rustplaatsen niet beschadigd of vernield mogen worden. Planten mogen niet worden geplukt of vernield. Voor vogels geldt daarbij dat nesten niet weggenomen mogen worden¹.

¹ De term jaarrond beschermde nesten (met een verdeling in 5 categorieën) is niet in de wet genoemd. De verwachting is wel dat uitwerking van dit onderwerp door provincies gevolgd gaat worden.

Daarnaast is de lijst met beschermde soorten gewijzigd: Naast de overgehevelde en toegevoegde soorten (vaatplanten, vlinders) is er een groot aantal soorten dat geen beschermde status meer heeft in de Wnb. Dit betreffen voornamelijk vaatplanten en vissen.

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.11 bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna). Onder de Wet natuurbescherming zal voor deze soorten een ontheffingsplicht gaan gelden, behalve als het bevoegd gezag, de Provincie of ministerie van EZ, door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit. De bevoegdheid voor het verlenen van een ontheffing of vrijstelling wordt overgeheveld naar de provincie².

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van EZ een algemene vrijstelling van de vergunningplicht vaststellen middels een verordening. Provincie Utrecht heeft op 12 december 2016 de provinciale verordening en vrijstelling vastgesteld. Voor ruimtelijke ingrepen geldt hierdoor een vrijstelling van de ontheffingsplicht voor een aantal meer algemeen voorkomende soorten zoogdieren en amfibieën in geval van ruimtelijke ontwikkeling (art. 3.5.1, lid 1 Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017). Deze soorten stonden voorheen op tabel 1 van de Flora- en faunawet (voor een overzicht van vrijgestelde soorten zie bijlage 1).

Zorgplicht soortenbescherming

Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb art. 1.11. Deze plicht houdt in dat een ieder 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

2.3 Gebiedsbescherming

In het kader van gebiedsbescherming voorziet het Rijk in een Nationale Natuurvisie, waarin kaders en ambities op nationaal niveau zijn geschetst. Genoemde kaders en ambities worden door de afzonderlijke provincies doorvertaald naar een Provinciale Natuurvisie. Deze heeft als doel om de landelijke staat van instandhouding van gebieden en soorten te realiseren, instandhouding van het Natuurnetwerk Nederland op eigen grondgebied te waarborgen en (als een provincie dat wil) beleid vast te leggen ten aanzien van bijzondere provinciale natuurgebieden. Tot slot dienen landschap en cultuurhistorie ook een integraal onderdeel van de Provinciale Natuurvisie te zijn.

Bescherming van gebieden verloopt over twee sporen, namelijk via de Wet natuurbescherming voor Natura 2000-gebieden via een planologisch beschermingsregime voor het Natuurnetwerk Nederland, de voormalige EHS (hierna: NNN). Hieronder worden beiden beknopt toegelicht.

² Met uitzondering van aantal in art 1.3 van Wet Natuurbescherming genoemde projecten (van nationaal belang)

Natura 2000

Hoofdstuk 2 van de Wnb richt zich op de gebieden die zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Met deze Europese richtlijnen worden habitats en soorten van Europees belang beschermd. Deze gebieden staan bekend als Natura 2000-gebieden. Naast beschermde Natura 2000-gebieden was er vroeger ook sprake van Beschermde Natuurmonumenten. Deze zijn niet meer als zodanig beschermd en zijn, indien zij niet zijn opgenomen in een Natura 2000-gebied, al dan niet onder het NNN geschaard en als zodanig planologisch beschermd.

Om schade aan de natuurwaarden waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen (of momenteel nog zijn aangemeld), te voorkomen, bepaalt de Wnb dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op opstandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden niet mogen plaatsvinden zonder vergunning (conform artikelen 2.7, 2.8 en 2.9 van de Wnb). In Aanwijzingsbesluiten wordt door het Ministerie van Economische Zaken de bescherming van de Natura 2000-gebieden juridisch vastgelegd. Centraal in de Aanwijzingsbesluiten staan de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties van in het wild levende plant- en diersoorten, waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

De instandhoudingsdoelstellingen ofwel Natura 2000-doelen, geven een concretisering van de hoofddoelstelling van het Natura 2000-netwerk voor Nederland. Instandhoudingsdoelstellingen zijn gericht op het in gunstige staat van instandhouding brengen of houden van habitattypen en soorten. In de Natura 2000-beheerplannen wordt aangegeven hoe de beheerders deze doelen willen realiseren.

Het aanwijzingsbesluit definieert naast de instandhoudingsdoelstellingen de precieze omvang en begrenzing van het aangewezen gebied. Provincies en Rijksoverheid zijn verantwoordelijk voor de realisatie van maatregelen om de instandhoudingsdoelstellingen te bereiken. Aanwijzingsbesluiten hebben een onbepaalde looptijd en worden vastgesteld door de Minister van Economische Zaken (Ministerie van Economische Zaken).

Niet enkel activiteiten binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied kunnen invloed hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de waarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt 'externe werking' genoemd. Externe werking treedt op wanneer er, ongeacht de locatie, een effectgebied ontstaat als gevolg van het optreden van ruimtelijke overlap tussen een invloedgebied van een instandhoudingsdoelstelling en een invloedgebied van een activiteit die plaatsvindt buiten een Natura 2000-gebied en waarvoor de instandhoudingsdoelstelling gevoelig is. Voor de vergunningverlening betekent dat ook voor activiteiten buiten het gebied getoetst moeten worden in het kader van de Wnb.

Gezien de ligging van het plangebied op minder dan 50 meter afstand van het Natura 2000-gebied Rijntakken wordt geadviseerd een Voortoets in het kader van de Wet natuurbescherming op te stellen. In deze voortoets worden de eventuele effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden in kaart gebracht.

Natuurnetwerk Nederland

Met het oog op het eerste lid draagt de provincie Utrecht zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, het natuurnetwerk Nederland (hierna: NNN). De provincie wijst daartoe gebieden aan die tot dit netwerk behoren. Ruimtelijke ontwikkelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN zijn in principe niet mogelijk. Dit wordt geborgd door het planologische beschermingsregime 'nee, tenzij'. Indien er sprake is van significant negatieve effecten, kan de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang vinden, tenzij deze voldoet aan enkele randvoorwaarden:

- De ontwikkeling moet van groot openbaar belang zijn;

- Er zijn geen reële alternatieven aanwezig;
- Negatieve effecten worden zoveel mogelijk beperkt.

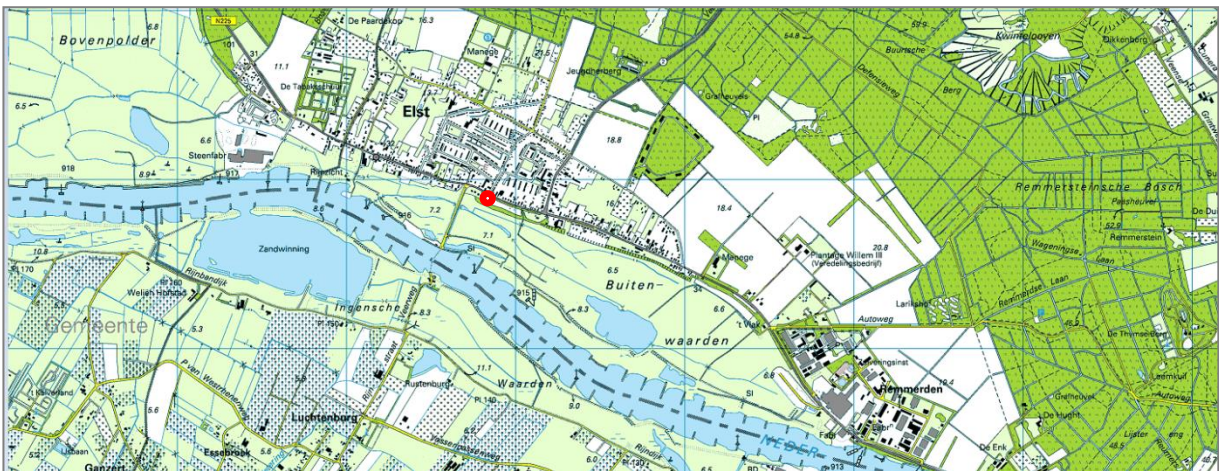
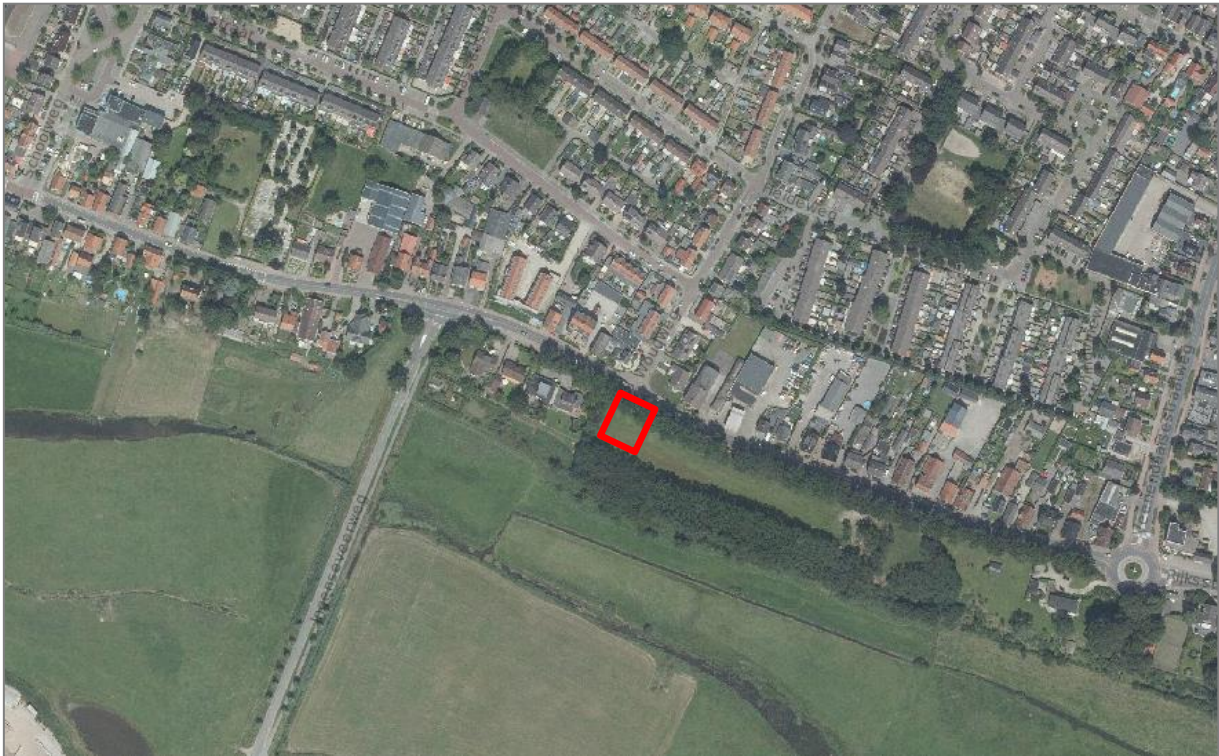
De provincie Utrecht hanteert het 'nee, tenzij'-regime niet enkel voor ontwikkelingen binnen het NNN, maar vraagt daarnaast ook dat er getoetst wordt op externe effecten. Dit houdt in dat ruimtelijke ontwikkelingen in de directe omgeving van het NNN ook getoetst moeten worden middels een zogenaamde 'nee, tenzij'-toets. In geval van negatieve effecten op gebieden die onder het NNN vallen, geldt een compensatieplicht voor directe negatieve effecten binnen de begrenzing van het NNN.

In de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028 van de provincie Utrecht is opgenomen dat een 'nee, tenzij'-toets achterwege kan blijven indien het een ontwikkeling van geringe omvang betreft bij een bestaande functie. De provincie gaat ervan uit dat een dergelijke kleine ontwikkeling niet tot significante gevolgen voor de waarden van het NNN leidt, als in de ruimtelijke onderbouwing wordt aangetoond dat deze ontwikkeling op al verstoord terrein in de onmiddellijke nabijheid van bestaande bebouwing en verharding plaatsvindt. Gezien de ligging van het plangebied (binnen de bebouwde kom van Elst en nabij aanwezige bebouwing), de aard van het plangebied ((voormalige) landbouwgrond) en de omvang van de ontwikkeling (de realisatie van één brandweerpost) kan worden gesteld dat een 'nee, tenzij'-toets op basis van de door de provincie Utrecht geformuleerde voorwaarden voor dit project niet noodzakelijk is.

3 Plangebied en werkzaamheden

3.1 Beschrijving onderzoeksgebied

Het plangebied ligt aan de Rijksweg te Elst, gemeente Rhenen, in de provincie Utrecht. Elst ligt ten zuiden van Veenendaal, ten noordwesten van Rhenen en ten noorden van Tiel. Elst is gelegen op de Utrechtse Heuvelrug en wordt aan de zuidzijde begrensd door de Nederrijn. Het plangebied zelf is gelegen aan de rand van de bebouwde kom van Elst. Het plangebied betreft het westelijk deel van een groter perceel, kadastraal bekend als gemeente Rhenen, sectie I, nummer 1043. In het zuiden grenst het plangebied aan de rand van de stuwwal. Direct ten zuiden van de stuwwal beginnen de uiterwaarden van de Nederrijn. In het westen grenst het plangebied aan een woonperceel. In het noorden grenst het plangebied aan de Rijksweg, ook wel bekend als de N225. Ten oosten van het plangebied is het overige deel van het perceel gelegen waar het plangebied onderdeel van uitmaakt. In onderstaande afbeelding staat het plangebied weergegeven.

Afbeelding 3.1. Boven: globale ligging van het plangebied. Onder: topografische kaart met ligging van het plangebied (rood omlijnd). Luchtfoto: Nationale Risicokaart, bewerking Natuurkompas, 2017.

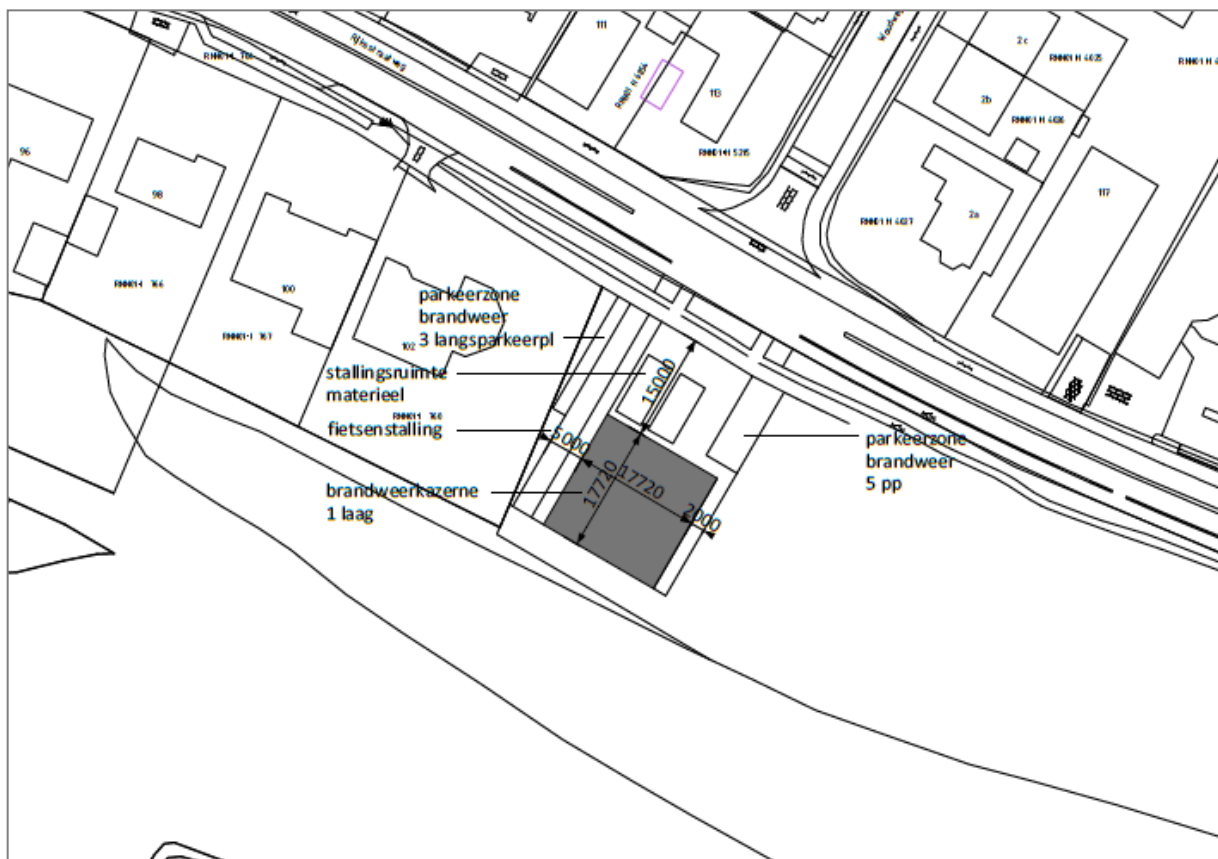
In de huidige situatie bestaat het plangebied uit braakliggend terrein. Het geheel maakt een verruigde indruk en er lijkt in het verleden akkerbouw op te hebben plaatsgevonden. Het plangebied is begroeid met verschillende grassoorten, enkele koolplanten en verschillende akkeronkruiden die niet nader op naam gebracht konden worden. Het plangebied grenst in het noorden aan een boomsingel bestaande uit een dubbele rij zomereiken (*Quercus robur*). In het westen wordt het perceel begrensd door braamstruweel en aan de zuidzijde door een singel van valse acacia (*Robinia pseudoacacia*). Het plangebied wordt regelmatig bezocht door hondenbezitters, getuige de relatief grote hoeveelheid uitwerpselen. In onderstaande foto's (afbeelding 3.2) wordt een impressie van het plangebied gegeven ten tijde van het veldbezoek.

Afbeelding 3.2. Impressie van het plangebied: van linksboven naar rechtsonder: de eikensingel gezien in oostelijke richting, het plangebied gezien in zuidelijke richting, het totale perceel waarvan het plangebied onderdeel uitmaakt en de eikensingel ter hoogte van de ontsluiting van het perceel op de provinciale weg N225. Foto's Natuurkompas, 2017.

3.2 Voorgenomen plannen

De voorgenomen plannen bestaan uit de realisatie van een brandweerpost. De herinrichting van het terrein omhelst de bouw van een brandweerkazerne, een fietsenstalling, stallingsruimte voor materiaal en een parkeerzone (zie ook afbeelding 3.3). Ten behoeve van de ontsluiting van het perceel worden mogelijk enkele zomereiken gekapt. In voorliggende rapportage wordt ingegaan op de gevolgen van de realisatie van de brandweerpost op aanwezige natuurwaarden.

Afbeelding 3.3. Afbeelding van de herinrichting van de locatie. Bron: Croonenburo 5, 2016.

4 Werkwijze

De flora- en faunaquickscan is gebaseerd op een habitatschatting. Met behulp van atlasgegevens van onder andere de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), De Amfibieën en Reptielen van Nederland (Creemers *et al.*, 2009), Atlas van de Nederlandse Vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997) en verschillende websites met verspreidingsgegevens en overige informatie (www.ndff.nl, www.ravon.nl, www.zoogdiervereniging.nl en www.verspreidingsatlas.nl) is op voorhand ingeschat welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen. Uit de Nationale Database voor Flora en Fauna (NDFF) zijn gegevens opgevraagd voor de kilometerhokken 161-443, 162-443, 163-443, 161-444, 162-444 en 163-444.

Op 3 februari 2017 heeft Natuurkompas het plangebied en de directe omgeving bezocht voor een flora- en faunaquickscan. Doel van de quickscan is om een indruk te krijgen van de aanwezige habitats en deze te beoordelen op hun geschiktheid voor beschermde dier- en plantensoorten. Ook is er gekeken naar (tekenen van aanwezigheid van) beschermde planten en dieren. Met betrekking tot zoogdieren is speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, hollen, prooiresten en potentieel geschikte verblijfplaatsen.

Vanwege het eenmalige karakter geeft het veldbezoek slechts een globaal beeld van de aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Het veldbezoek heeft daarmee nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Zowel het tijdstip (buiten het bloeiseizoen van verschillende planten en deels buiten het actieve dagdeel van diverse diergroepen als vleermuizen en uilen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

5 Resultaten en effectbeoordeling

In het kader van de Wet natuurbescherming moet er getoetst worden of er bij een ruimtelijke ingreep mogelijk negatieve effecten op beschermde plant- en diersoorten plaatsvinden. De voorgenomen plannen zouden kunnen leiden tot biotoopverlies of verstoring.

5.1 Vaatplanten

Uit de verspreidingsgegevens zijn waarnemingen bekend van korensla (*Arnoseris minima*) (art. 3.10 Wnb).

Korensla groeit op zonnige, open plaatsen op droge, matig voedselarme tot matig voedselrijke, kalkarme en zure zandgrond. De soort wordt gevonden op graanakkers, moestuinen, bermen en op braakliggende terreinen. Korensla is een éénjarige plant en bloeit van juni tot en met september. De waarnemingen zijn gedaan in 2015, aan de westzijde van Rhenen, in een akker (www.verspreidingsatlas.nl) op ruim 1.000 meter afstand van het plangebied.

Binnen het plangebied is geschikt habitat voor korensla aanwezig. Hoewel de soort niet is aangetroffen tijdens het veldbezoek, kan de aanwezigheid niet worden uitgesloten daar het veldbezoek buiten de bloeitijd heeft plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn enkel algemeen voorkomende plantensoorten zoals Engels raaigras (*Lolium perenne*), ridderzuring (*Rumex obtusifolius*), brede weegbree (*Plantago major*), een braamsoort (*Rubus spp.*), zomereik (*Quercus robur*), valse acacia (*Robinia pseudoacacia*) en klimop (*Hedera helix*) aangetroffen. Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen, echter gezien het tijdstip van het veldbezoek (gedurende de winterperiode) mogen hier geen conclusies aan worden verbonden.

Effectbeoordeling

Het is niet uitgesloten dat de korensla een groeiplaats heeft binnen het plangebied. Als gevolg van de realisatie van de brandweerpost kan een potentiële groeiplaats verloren gaan. Hierdoor zijn negatieve effecten op beschermde plantensoorten niet op voorhand uit te sluiten.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

Volgens de verspreidingsgegevens van het NDFF komen er in de omgeving van het plangebied algemeen voorkomende soorten voor als de egel (*Erinaceus erinaceus*), mol (*Talpa europaea*), ree (*Capreolus capreolus*) en konijn (*Oryctolagus cuniculus*) (alle soorten vallen onder art 3.10 Wnb en voor al deze soorten is een algemene vrijstelling afgegeven door de provincie Utrecht). Daarnaast zijn er ook waarnemingen bekend van de strikt beschermde bever (*Castor fiber*), boomarter (*Martes martes*), das (*Meles meles*) en eekhoorn (*Sciurus vulgaris*). De boomarter, das en eekhoorn vallen onder art. 3.10 van de Wnb. De bever is een Habitatrichtlijnsoort en als zodanig beschermd onder art. 3.5 van de Wnb. Voor deze soorten geldt geen vrijstelling en negatieve effecten moeten daarom worden voorkomen. Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) strikt beschermde zoogdieren aangetroffen.

Verspreiding

Binnen het plangebied zijn weinig tot geen ruige delen aanwezig. Wel zijn er direct rondom het plangebied meerdere ruigtes aanwezig. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van algemeen voorkomende soorten zoals de egel, haas en mol zijn niet uit te sluiten. Voor deze soorten is echter een algehele vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen afgegeven door de provincie Utrecht.

Bever

De bever komt voor in het overgangsgebied tussen land en water. De soort wordt gevonden in moerassen en langs beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rustige rivieren en meren omzoomd door broekbossen bestaande uit bomen als wilg en es (www.zoogdiervereniging.nl).

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van de bever aangetroffen. De waarnemingen van de bever zijn gedaan in het zandwinningsgebied aan de overzijde van de Nederrijn. Gezien de ligging van het plangebied (op een stuwwal) en de afwezigheid van watergangen is de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de bever uitgesloten.

Boommarter

De boommarter leeft in bossen van allerlei typen en leeftijden. Als rustplaats gebruiken ze vaak boomholten en konijnen-, vossen- en dassenholten. Ook holtes tussen boomwortels of onder takkenbossen kunnen voldoen als rustplaats. Nesten worden vaak gevonden in oude spechten- en eekhoornholten (www.zoogdiervereniging.nl). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen van de boommarter aangetroffen. De waarneming uit de NDFF stamt uit 2007 en is gedaan in de bosgebieden ten noorden van Elst. De eikensingel aan de noordzijde van het plangebied en de valse acacia aan de zuidzijde van het plangebied zijn nauwkeurig geïnspecteerd op holtes. Deze zijn niet waargenomen, waardoor de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de boommarter wordt uitgesloten.

Eekhoorn

De eekhoorn komt voornamelijk voor in opgaand naaldbos en oud en gemengd bos met veel naaldbos. Hier foerageert de soort op eikels en dennenkegels (www.zoogdiervereniging.nl). In het plangebied zijn naaldbomen afwezig. Wel is direct ten noorden van het plangebied een eikensingel aanwezig. Er zijn echter geen takkennesten of andere sporen van de eekhoorn aangetroffen. Mogelijk fungeren de eiken binnen het plangebied mogelijk als marginaal foerageergebied voor de eekhoorn. Ten noorden van Elst is echter een grote oppervlakte aan geschikt foerageergebied in de vorm van het Prattenburgsche Bosch aanwezig. De waarnemingen uit de NDFF hebben ook allemaal betrekking op dit gebied. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de eekhoorn in het plangebied is uitgesloten.

Das

Dassen maken hun grote en opvallende holen vaak op droge en zandige plaatsen. Ze maken daarnaast gebruik van vaste looproutes die worden gemarkeerd met uitwerpselen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen (wissels, burchten, snuitputjes, mestputjes) aangetroffen van dassen. De waarnemingen uit de NDFF zijn gedaan aan de bosranden aan de westzijde van Rhenen.

Gezien de ligging van het plangebied (naast en tegenover een woning, een drukke provinciale weg en een tankstation) worden vaste rust- en verblijfplaatsen van de soort ook niet verwacht. Mogelijk fungeert het plangebied als marginaal foerageergebied van de das. In de directe omgeving is echter voldoende alternatief foerageergebied van bovendien hogere kwaliteit aanwezig. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de das in het plangebied is uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Er zijn geen (vaste rust- en verblijfplaatsen van) beschermde zoogdiersoorten in het plangebied aangetroffen. Wel kan het plangebied fungeren als marginaal foerageergebied voor eekhoorn en das. In de directe omgeving is echter voldoende alternatief foerageergebied van hogere kwaliteit aanwezig. De realisatie van een brandweerpost leidt daarmee niet tot effecten op beschermde grondgebonden zoogdiersoorten. Negatieve effecten op beschermde grondgebonden zoogdieren zijn daarmee uit te sluiten.

5.3 Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens *et al.*, 1997) komen in de omgeving van het plangebied de volgende soorten voor: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*) en watervleermuis (*Myotis daubentoni*). Alle vleermuissoorten vallen onder art. 3.5 Wnb en zijn daarmee strikt beschermd. Er is geen vrijstelling mogelijk.

Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten zoals de watervleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Er zijn ook soorten die zowel gebouwen als bomen bewonen. Er wordt onderscheid gemaakt in typen verblijfplaatsen. Er zijn bijvoorbeeld kraamverblijven, paarverblijven en winterverblijven.

Boombewonende vleermuizen

Tijdens het veldbezoek is het plangebied doorzocht op het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen. De eikensingel is nauwkeurig geïnspecteerd. Er zijn echter geen eiken met holten of loszittende stukken bast waargenomen. Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen in het plangebied kan worden uitgesloten.

Gebouwbewonende vleermuizen

Binnen het plangebied zijn gebouwen afwezig. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in het plangebied is uitgesloten.

Vaste vliegroutes

Vleermuizen staan erom bekend dat ze vaak jarenlang gebruik maken van vaste vliegroutes tussen de verblijfplaats en het foerageergebied. Hierbij volgen ze bestaande lijnvormige elementen in het landschap, zoals bomenrijen. Het behoud van dergelijke lijnvormige elementen is cruciaal voor de instandhouding van het leefgebied van vleermuizen. Binnen het plangebied is een eikelsingel aanwezig. Mogelijk moeten er ten behoeve van de ontsluiting van de brandweerpost enkele bomen gekapt worden. De eikensingel sluit via enkele bomen aan de rechterzijde van het perceel aan op de strook valse acacia's op de stuwwalhelling. De vleermuizen kunnen de eikensingel daardoor gebruiken als vliegroute om uiteindelijk via de strook met valse acacia's mogelijke foerageergebieden in de uiterwaarden en ten oosten van Elst te bereiken. Hierdoor is de aanwezigheid van vaste vliegroutes binnen het plangebied niet uit te sluiten.

Effectbeoordeling

De eikensingel vormt een onderdeel van een grotere geleidende structuur. De kap van hooguit enkele eiken ten behoeve van de ontsluiting van het perceel leidt mogelijk tot beperkte onderbrekingen in het gesloten kroondek van de singel. Vleermuizen zijn echter in staat om korte onderbrekingen in bomenrijen te overbruggen. De eventuele kap van enkele bomen leidt daardoor niet tot onoverkomelijke onderbrekingen van de mogelijke vliegroute. Op basis hiervan en het ontbreken van vaste rust- en verblijfplaatsen zijn negatieve effecten op vleermuizen uitgesloten.

5.4 Vogels

Vogels nemen een aparte plaats in binnen de Wet natuurbescherming. Alle vogelsoorten zijn tijdens het broedseizoen in principe beschermd. De bescherming geldt vooral voor de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half juli. Er wordt in de Wet natuurbescherming echter geen periode aangegeven voor het broedseizoen.

Broedseizoen

Voor een begrip als 'broedseizoen' is geen standaardperiode te hanteren. Afhankelijk van de soort en weersomstandigheden in een bepaald jaar kunnen soorten veel eerder of juist later broeden dan normaal het geval zou zijn. Dit kan zelfs per regio verschillen. Voor de wet is van belang of een nest aangetast of vernietigd wordt, ongeacht de datum. De vaak geciteerde periode 15 maart t/m 15 juli is dus slechts een indicatie. De periode februari tot begin oktober kan theoretisch door broedvogels nog gebruikt worden als een broedperiode. Voor aanvang van de werkzaamheden dient daarom vrijwel altijd op broedgevallen gecontroleerd te worden.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

Van sommige vogelsoorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Dit houdt in dat hun nesten het hele jaar door beschermd zijn. Binnen deze categorie worden vijf subcategorieën onderscheiden:

1. Nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats. Een voorbeeld van een soort die een dergelijk nest heeft is de steenuil (*Athene noctua*).

2. Nesten van koloniebroeders die elk jaar terugkeren om op dezelfde plaats te broeden. Deze soorten zijn zeer honkvast of zijn afhankelijk van bebouwing of specifieke biotopen. Een voorbeeld van een soort die een dergelijk nest heeft is de huismus (*Passer domesticus*).
3. Nesten van solitaire vogels die elk seizoen op dezelfde plaats broeden en afhankelijk zijn van bebouwing of honkvast zijn. Een voorbeeld van een soort die een dergelijk nest heeft is de ooievaar (*Ciconia ciconia*).
4. Vogelsoorten die elk jaar gebruik maken van hetzelfde nest en zelf nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen. Een voorbeeld van een dergelijke soort is de buizerd (*Buteo buteo*).
5. Nesten van vogels, die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar ervoor hebben gebroed of de directe omgeving ervan, maar dan wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, maar vragen wel extra onderzoek, omdat ze jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. Voorbeelden van soorten zijn de spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en huiszwaluw (*Hirundo rustica*).

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende algemene vogelsoorten als houtduif (*Columba palumbus*), koolmees (*Parus major*), winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) en vink (*Fringilla coelebs*) waargenomen.

De eikensingel en de strook met valse acacia's nabij het plangebied zijn nauwkeurig geïnspecteerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Mogelijk maakt het plangebied wel deel uit van het territorium van een buizerd. De buizerd is in dat geval echter niet afhankelijk van het plangebied. In de directe omgeving is voldoende alternatief foerageergebied aanwezig in de vorm van de uiterwaarden van de Nederrijn en de agrarische gebieden rondom Elst.

Effectbeoordeling

Met de voorgenomen plannen worden geen nesten van gebouwbewonende soorten als boerenzwaluw, huismus of steenuil aangetast. Afhankelijk van de start van de werkzaamheden valt een deel van de werkzaamheden mogelijk samen met de start van het broedseizoen. Door de werkzaamheden kunnen broedende vogels (welke broeden in het omringende groen) worden verstoord. Het broedseizoen valt voor veel soorten ongeveer binnen de periode half februari tot diep in september, maar ook daar buiten is het mogelijk dat broedende vogels worden aangetroffen.

5.5 Reptielen en amfibieën

Uit de beschikbare verspreidingsgegevens (NDFF) blijkt dat in de omgeving van het plangebied de hazelworm (*Anguis fragilis*), levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*), ringslang (*Natrix natrix*), zandhagedis (*Lacerta agilis*), poelkikker (*Pelophylax lessonae*) en rugstreeppad (*Epidalea calamita*) zijn waargenomen.

Hazelworm

De hazelworm leeft bij voorkeur in bossen, bosranden, houtwallen en heidegebieden. Daarmee heeft de soort een voorkeur voor enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. De meeste waarnemingen worden gedaan op bos- en heideterreinen (www.ravon.nl). Binnen het plangebied is dichte vegetatie afwezig. De waarnemingen die gedaan zijn hebben betrekking op de bos- en heidegebieden van de Utrechtse Heuvelrug ten noorden en westen van Elst. De aanwezigheid van de hazelworm is daarmee uit te sluiten.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis leeft bij voorkeur op enigszins vochtige heide of heide met vennen en in structuurrijke weg- en spoorbermen en ruigten (www.ravon.nl). Binnen het plangebied is dergelijk habitat niet aanwezig. Het plangebied heeft een open karakter, geschikte schuilplaatsen zijn slechts

op enkele plaatsen aanwezig. Hierdoor is de aanwezigheid van de levendbarende hagedis uitgesloten.

Ringslang

De ringslang kan voorkomen in meer verstoorde gebieden (waaronder stedelijk gebied). De soort is met name te vinden in nattere gebieden met een natuurlijke oeverzone. Als voortplantingslocatie maakt de ringslang gebruik van broeihopen (www.ravon.nl). Tijdens het veldbezoek zijn geen broeihopen aangetroffen. Ook zijn er geen watergangen of nattere gebieden met een natuurlijke oeverzone aanwezig in het plangebied. De waarnemingen van de ringslang zijn waarschijnlijk gedaan in ondermeer de uiterwaarden van de Nederrijn. De aanwezigheid van de ringslang is uitgesloten.

Zandhagedis

De zandhagedis wordt uitsluitend gevonden in zandige gebieden met een open en gevarieerde vegetatie (bijvoorbeeld goed ontwikkelde struikheidegebieden op de Veluwe). Een belangrijke eis die de soort aan zijn leefgebied stelt, is de aanwezigheid van voldoende zonnige plekken om op te kunnen warmen en kale, zonnige zandplekken voor de eiafzet (www.ravon.nl). Binnen het plangebied komt dergelijk habitat niet voor. De waarnemingen die gedaan zijn hebben betrekking op de bos- en heidegebieden van de Utrechtse Heuvelrug ten noorden en westen van Elst. De aanwezigheid van de zandhagedis is uitgesloten.

Poelkikker

De poelkikker is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. Het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. Het is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. De poelkikker heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. De soort komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveenengebieden, en in uiterwaarden. Poelkikkers overwinteren meestal op het land en niet in het water (www.ravon.nl). Binnen het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig. De aanwezigheid van de poelkikker is uitgesloten.

Rugstreeppad

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals uiterwaarden van rivieren, opgespoten terreinen en akkers. Voor de voortplanting is de rugstreeppad afhankelijk van (tijdelijke) ondiepe plassen en poelen die snel opwarmen. Ook ondiepe sloten kunnen geschikt zijn als voortplantingswater (www.ravon.nl). Overwintering vindt plaats in zelf gegraven gangen of oude muizengangen in de directe omgeving van voortplantingswateren. Binnen het plangebied geen plassen of sloten aanwezig. Ten tijde van het veldbezoek was daardoor geen voortplantingshabitat aanwezig. Ook in de directe omgeving is geen voortplantingshabitat aanwezig, waardoor overwinterende dieren ook worden uitgesloten. De aanwezigheid van de rugstreeppad kan worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Doordat er geen streng beschermde reptielen- en amfibiesoorten voorkomen binnen het plangebied, zijn negatieve effecten op deze soortgroepen op voorhand uit te sluiten.

5.6 Overige beschermde soorten

In de omgeving van het plangebied is een waarneming bekend van de tonghaarmuts (*Orthotrichum rogeri*) bekend, een mossoort (NDFF). Tonghaarmuts wordt vooral gevonden in vochtige, jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Het betreft meestal slechts een enkel polletje op een enkele tak. Op zo'n tak wordt *Orthotrichum rogeri* vaak na enkele jaren weer verdrongen door slaapmossen zoals *Hypnum cupressiforme* (www.verspreidingsatlas.nl). Binnen het plangebied zijn geen vochtige jonge wilgenbossen of jonge aanplant van zomereik aanwezig. De eikensingel bestaat uit oudere eiken. De waarneming heeft betrekking op de bosgebieden ten noorden van Elst. De aanwezigheid van tonghaarmuts in het plangebied is uitgesloten.

Voor overige beschermde soorten is geen geschikt biotoop aanwezig. Doordat er geen watergangen, voedselarme wateren, bloemrijke graslanden of oude eikenstobben aanwezig zijn in het plangebied, is het voorkomen van beschermde vissen of (voortplantingswateren van) insecten uit te sluiten. Negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op overige beschermde soorten zijn uit te sluiten.

6 Conclusies en advies

6.1 Conclusies

In het kader van de Wet natuurbescherming is nagegaan of er met de voorgenomen plannen vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde diersoorten worden aangetast. De voorgenomen plannen kunnen leiden tot biotoopverlies of verstoring. Plannen die er toe leiden dat het plangebied minder geschikt is als foerageergebied voor dieren, zijn niet ontheffingsplichtig, tenzij er in de onmiddellijke omgeving van het plangebied geen alternatieve geschikte foerageergebieden aanwezig zijn.

Algemeen voorkomende soorten

Binnen het plangebied komt een aantal algemeen voorkomende soorten voor. Deze soorten vallen allemaal onder het vrijstellingsbesluit van de provincie Utrecht. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit betekent dat voor de werkzaamheden geen ontheffing voor deze soorten nodig is.

Strikt beschermde soorten

Binnen het plangebied zijn geen strikt beschermde soorten aangetroffen. Het is echter niet uit te sluiten dat de vaatplant korensla voorkomt in het plangebied. Een nader onderzoek naar deze soort moet uitwijzen of de korensla daadwerkelijk voorkomt in het plangebied. Dit nader onderzoek kan het beste plaatsvinden tussen juni en september, op het moment dat de korensla in bloei staat. Het nader onderzoek bestaat uit één veldbezoek waarbij onderzocht wordt of er bloeiende exemplaren van de korensla in het plangebied aanwezig zijn.

Mogelijk fungeert de eikensingel als onderdeel van een grotere geleidende structuur voor vleermuizen. De kap van hooguit enkele eiken ten behoeve van de ontsluiting van het perceel leidt mogelijk tot beperkte onderbrekingen in het gesloten kroondek van de singel. Vleermuizen zijn echter in staat om korte onderbrekingen in bomenrijen te overbruggen. De eventuele kap van enkele bomen leidt daardoor niet tot onoverkomelijke onderbrekingen van de mogelijke vliegroute. Ook kan de eikensingel dienen als foerageergebied van de eekhoorn. De weide kan daarnaast fungeren als marginaal foerageergebied van de das. In beide gevallen geldt dat er in de directe omgeving echter voldoende alternatief en kwalitatief beter foerageergebied voorhanden is. Hierdoor leidt de realisatie van een brandweerpost niet tot negatieve effecten op vleermuizen, eekhoorn en das.

Wel kunnen bij de start van de werkzaamheden in het broedseizoen broedende vogels worden verstoord en/of nesten worden aangetast. Het aantasten of vernietigen van nesten is een overtreding van de Wet natuurbescherming. Aanbevolen wordt daarom om de start van de werkzaamheden te laten plaatsvinden buiten het broedseizoen, dat grofweg loopt van 15 maart tot 15 juli. Door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren worden negatieve effecten op broedvogels voorkomen. De realisatie van de brandweerpost leidt daarmee niet tot een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

6.2 Advies

Gezien de ligging van het plangebied op minder dan 50 meter afstand van het Natura 2000-gebied Rijntakken wordt geadviseerd een Voortoets in het kader van de Wet natuurbescherming op te stellen. In deze voortoets worden de eventuele effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden in kaart gebracht.

Literatuurlijst

- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C. & Thissen, J.B.M. 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Creemers, R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (RAVON) 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- Limpens, H., Mostert, K. & Bongers, W. 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, uitgeverij KNNV, Utrecht.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000*. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.

Websites

- Website FLORON (www.verspreidingsatlas.nl).
- Website Nationale Database Flora en Fauna (www.ndff.nl).
- Website Nationale risicokaart (nederland.risicokaart.nl).
- Website overheid (www.rijksoverheid.nl).
- Website provincie Utrecht (www.provincie-utrecht.nl).
- Website RAVON (www.ravon.nl).
- Website soortenbank (www.soortenbank.nl).
- Website zoogdiervereniging (www.zoogdiervereniging.nl).

Bijlage 1

Overzicht algemene vrijstellingen soorten per provincie

Bron: Werkgroep Wet natuurbescherming NGB, d.d. 31 oktober 2016. Obv concept-verordeningen

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam	Drenthe	Flevoland (vastgesteld)	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland (vastgesteld)	Ovenijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie EZ (AMvB RN art 3.31)
Zoogdieren														
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis*	<i>Apodemus sylvaticus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	x	x	x	x	x	x	*1		x	x	x	x	x
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						x ⁴							
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas	<i>Lepus europeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	x	x	x	x	x	x	*1		x	x	x	x	x
Huisspitsmuis*	<i>Crocodylus russula</i>	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter	<i>Martes foina</i>						x ⁵							
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Veldmuis*	<i>Microtus arvalis</i>	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	x	x	x	x	x	x	*1		x	x	x	x	x
Wolrat	<i>Arvicola terrestris</i>	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Amfibieën en reptielen														
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						x ²							
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Levenbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						x ³							
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus</i> (<i>Rana ridibunda</i>)	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton</i> <i>esculentus</i> (<i>Rana</i> <i>esculenta</i>)	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

* voor deze soorten daarnaast algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven Wnb 3.10 3e lid

¹ = tijdelijke overgangsregeling (vrijstelling eerste 6 maanden na publicatie verordening)

² = vrijstelling van juli t/m september

³ = vrijstelling van 15 augustus tot en met 15 oktober

⁴ = vrijstelling maart-april en juli t/m november

⁵ = vrijstelling van 15 augustus t/m februari